

ISSN 2544-8935

REDAKCJA
tel. 662 061 331

REKLAMA

PRODUKTY OPALANE
EKO OPAŁ
M. URBAŃSKI
Ekogroszek
Węgiel
PRODUKTY WORKOWANE
ATRAKCYJNE CENY
Rypin ul. Cicha 29G
tel. 508 087 507

RYPIN„Jedynka” z nowym
placem zabaw

str. 2

GMINA RYPINPrzebudowali prawie
2 km drogi

str. 3

RYPINCzytelnicy CRY
odebrali gęsinę

str. 5

CZWARTEK
2 LISTOPADA 2023

ISSN: 2544-8935

2,99 zł
w tym 5% VAT

nr 44/2023 (425)

CRY**TYGODNIK REGIONU RYPIŃSKIEGO**

Produkowali narkotyki w stodole

GMINA RYPIN ▶ Pokażną wytwórnię narkotyków zlikwidowali funkcjonariusze Centralnego Biura Śledczego Policji przy pomocy m.in. policjantów z Rypina na terenie jednego z gospodarstw w gminie Rypin

Policjanci z zarządu w Bydgoszczy Centralnego Biura Śledczego Policji na terenie gospodarstwa rolnego znajdującego się w gminie Rypin zlikwidowali laboratorium narkotyków syntetycznych. W stodole produkowano substancję o nazwie 3-CMC (klofedron). W trakcie działań funkcjonariusze zabezpieczyli ponad 10 kg 3-CMC i 180 litrów prekursorów narkotykowych w postaci kwasu solnego, acetonu i wody

amoniakalnej, a także pojemniki, wentylatory i inne wyposażenie laboratorium.

Przejęto wówczas także 390 litrów płynnej substancji w trakcie procesu krystalizowania narkotyku, z czego według wstępnej opinii biegłej z zakresu badań fizykochemicznych można było uzyskać ponad 50 kg klofedronu wartego około 2 mln zł.

W likwidacji laboratorium

wsparcia policjantom CBŚP udzielili eksperci z Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy, policjanci z Komendy Powiatowej Policji w Rypinie oraz strażacy z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Rypinie.

– Podczas akcji w laboratorium policjanci zatrzymali 3 mieszkańców Torunia. W Prokuraturze Rejonowej w Rypinie przedstawiono im zarzuty produkcji znacznej ilości narkotyków. Tego typu przestępstwo zagrożone jest karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy niż 3 lata, tj. zbrodnia zagrożona karą od 3 lat pozbawienia wolności, określona w art. 53 ust. 2 Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – podaje Centralne Biuro Śledcze Policji.

Na podstawie zebranego materiału dowodowego oraz na wniosek prokuratora Sąd Rejonowy w Rypinie zastosował wobec wszystkich zatrzymanych środków zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy.

(ak)
fot. CBŚP

Rypin

Rusza elektrobuses

Seniorzy posiadający „Rypińską Kartę Seniora” będą mogli korzystać z bezpłatnego transportu.

Burmistrz Rypina Paweł Grzybowski wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców, w tym szczególnie osób starszych i mających trudności w poruszaniu się, wspólnie z Przedsiębiorstwem Komunalnym „KOMES” i prezesem Mirosławem Marynowskim podjął działania uruchomienia transportu publicznego. W efekcie udało się zakupić elektryczny bus. Na pojazd pozyskano dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Dzięki temu w mieście rusza właśnie pilotażowy program bezpłatnego transportu osób starszych, które posiadają „Rypińską Kartę Seniora”.

Rozwiązanie takie ma ułatwić seniorom swobodne poruszanie się po terenie miasta i jednocześnie promować ekologiczne formy transportu. Na początek planowane jest, by elektrobuses jeździł ulicami Rypina w dni targowe, czyli we wtorki i w piątki. Pojazd będzie kursował w godzinach od 7:30-9:30

i 10:30-12:30 na trasie: ul. Malanowskiego (deptak od strony „Błaszaka”), parking przy SP nr 3, zatoczka obok Urzędu Miasta Rypin, zatoczka przy Placu Sienkiewicza, ul. Rynek, cmentarz przy ul. Lipnowskiej, ul. Nadrzeczna (targowisko miejskie), zatoczka obok Urzędu Miasta Rypin, parking przy SP nr 3 i ul. Malanowskiego (deptak od strony „Błaszaka”). Harmonogram i trasa przejazdu elektrobusesa mogą ulec jeszcze zmianie, gdyż na razie jest to trasa testowa.

– Serdecznie zachęcam wszystkich naszych seniorów do korzystania z bezpłatnego, ekologicznego i wygodnego transportu miejskiego. Jestem przekonany, że ułatwi to osobom starszym oraz mającym trudności w poruszaniu się dotarcie na targowisko miejskie, bądź załatwienie innych ważnych spraw na terenie Rypina – mówi burmistrz Paweł Grzybowski.

(ak), fot. nadesłane

„Jedynka” z nowym placem zabaw

RYPIN ▶ W minionym tygodniu przy Szkole Podstawowej nr 1 im. Majora Henryka Sucharskiego w Rypinie odbyło się uroczyste otwarcie nowego placu zabaw i bieżni

Wydarzenie wpisało się w wyjątkowy jubileusz najstarszej w naszym mieście szkoły, która świętuje swoje 95-lecie. Pomimo deszczowej pogody było mnóstwo dobrej muzyki, zabawy i atrakcji. Odbyło się m.in. posadzenie pamiątkowego drzewka, uroczyste

przecięcie wstęgi z udziałem burmistrza Rypina Pawła Grzybowskiego, wiceprzewodniczącego Rady Miasta Rypin Tadeusza Dworzyńskiego, dyrektor szkoły Barbary Góreckiej oraz uczniów. Po zabawie na nowym placu zabaw cała społeczność szkolna przeszła

na bieżnię, po której przebiegła sztafeta pokoleń z „olimpijskim” zniczem. Po tak wielu atrakcjach na wszystkich uczniów szkoły czekały kiełbaski z grilla oraz smaczne hot-dogi.

Przypomnijmy, w ramach inwestycji przy „Jedynce” powstał

nowy i bezpieczny plac zabaw z mini boiskiem z nawierzchnią ze sztucznej trawy, park linowy z nawierzchnią piaskową, nowe elementy do zabawy i elementy małej infrastruktury. Przy szkole powstała również nowa bieżnia, z której korzystać będą nie tylko

uczniowie „Jedynki”, ale również miłośnicy biegania i nordic walking. Wartość inwestycji wyniosła ponad 2,2 mln zł. Zadanie współfinansowane było z Rządowego Funduszu Polski Ład.

(ak), fot. nadesłane

Rypin

95. urodziny SP nr 1

W piątek 27 października odbyły się uroczystości z okazji jubileuszu 95-lecia Szkoły Podstawowej nr 1 im. Majora Henryka Sucharskiego w Rypinie.

Na wstępie dyrektor „Jedynki” Barbara Górecka powitała przybyłych gości oraz przedstawiła zarys historii szkoły, wspominając swoich poprzedników, absolwentów, ale i również wybitne osiągnięcia szkoły. Następnie podczas akademii uczniowie wystąpili wraz ze swoimi nauczycielami w programie słowno-muzycznym.

W ramach obchodów został zaprezentowany również film w reżyserii Wawrzyńca Turowskiego, który przedstawił hi-

storię tej wyjątkowej placówki. W filmie wystąpili: byli dyrektorzy, absolwenci, nauczyciele. Po artystycznej części została odprawiona uroczysta msza święta w intencji całej społeczności szkolnej.

Wśród przybyłych gości byli: burmistrz Rypina Paweł Grzybowski, wiceprzewodniczący Rady Miasta Rypin Tadeusz Dworzyński, radni Rady Miasta Rypin, starosta rypiński Jarosław Sochacki, dyrektor biura burmistrza Monika Kalinowska, dyrek-

tor Miejskiego Zespołu Obsługi Oświaty w Rypinie Marta Jadzińska, dyrektor Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej Andrzej Szalkowski, dyrektor Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej Marek Tarczyński, dyrektor Rypińskiego Domu Kultury Paweł Manelski, byli dyrektorzy Szkoły Podstawowej nr 1 oraz absolwenci.

Jak na jubileusz przystało, nie zabrakło również wielu życzeń dla całej szkolnej społeczności.

(ak), fot. nadesłane

Rypin/Powiat

Miliony unijnego wsparcia

Ponad 9,8 milionów euro trafi do Rypina i pozostałych samorządów powiatu rypińskiego na realizację ważnych dla mieszkańców inwestycji.

Unijne fundusze dla naszych lokalnych samorządów to efekt podpisanego w maju br. roku porozumienia o współpracy samorządowców z terenu powiatu rypińskiego (Gmina Miasta Rypin, Powiat Rypiński, Gmina Brzuze, Gmina Rogowo, Gmina Skrwilno i Gmina Wąpielsk) przy wdrażaniu strategii terytorialnej w ramach Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej.

Porozumienie umożliwiło samorządom aplikowanie

o fundusze UE w ramach nowej perspektywy, która w naszym województwie wdrażana jest w ramach Programu Operacyjnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027. Liderem porozumienia na terenie powiatu rypińskiego została Gmina Miasta Rypin.

Z unijnym wsparciem będzie można zrealizować na terenie naszego miasta i powiatu szereg ważnych projektów, w tym m.in. dotyczących infrastruktury, rewitalizacji kolejnych obszarów, zwiększenia efektywności energetycznej budynków, a także zadbać o jeszcze lepsze wyposażenie placówek kulturalnych i edukacyjnych (oraz mającą na celu poprawę efektywności kształcenia w szkołach miejskich oraz wsparcie usługami specjalistycznymi przedsiębiorczości, innowacyjności, samozatrudnienia).

(ak), fot. nadesłane

Przebudowali prawie 2 km drogi

GMINA RYPIN ▶ Samorząd gminny zrealizował w tym roku przebudowę drogi gminnej nr 120302C Marianki-Podole-Rypałki Prywatne (od km 0+000 do km 1+849,57). Długość przebudowanej drogi to 1,850 km

Koszt wykonania robót budowlanych związanych z dokonaniem przebudowy wyniósł 2.547.242,79 zł.

Na realizację zadania pozyskano dofinansowanie z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg w kwocie 1.273.621,00 zł, co stanowi 50% kosztów zadania. Początek zrealizowanego odcinka, czyli w km 0+000, to połączenie (skrzyżowanie) z drogą wojewódzką nr 560 Rypin-Brodnica. Zrealizowano odcinek do przejazdu kolejowego.

– Przed dokonaniem przebudowy droga posiadała bardzo zniszczoną nawierzchnię twardą, wykonaną w technologii powierzchniowego utwardzenia emulsją asfaltową i grysmi. Szerokość jezdni była zmienna i wynosiła od ok. 450 cm do ok. 500 cm. Stan techniczny nawierzchni był bardzo zły. Nawierzchnia na całej długości jezdni była zdeformowana, z licznymi wybojami, zadołowaniami, spękaniami, ubytkami.

Pobocza gruntowe, przeważnie zaniżone lub zawyżone wysokościowo. Zamulone i zanieczyszczone rowy odwadniające oraz zawyżone pobocza gruntowe uniemożliwiały właściwe odwodnienie drogi – informuje Urząd Gminy Rypin.

Wykonano następujący zakres podstawowych robót budowlanych: poszerzenie jezdni do 5,00 m. W miejscu poszerzenia w korycie ułożono nową konstrukcję pod planowaną nawierzchnię z warstwy odcinającej z piasku i z warstwy kruszywa łamanego. Wykonano nową nawierzchnię jezdni na szerokości 5,00 m (w tym w miejscu poszerzenia) z betonu asfaltowego.

Nowa nawierzchnia miejscami składa się z trzech warstw: warstwa wyrównująca ułożona w miejscach największych lokalnych nierówności w starej jezdni oraz na poszerzeniu; warstwa wiążąca o grubości 5 cm ułożona na całej szerokości jezdni; warstwa

ścieralna o grubości 4 cm ułożona na całej szerokości jezdni. W ten sposób uzyskano dwa pasy ruchu pojazdów o szerokości po 2,50 m każdy.

Wykonano zjazdy bitumiczne do nieruchomości przyległych. Wzdłuż jezdni pobudowano chodniki cząstkowe o szerokości 200 cm na łącznej długości 73 mb. Chodniki z kostki betonowej. Chodnik pobudowany m.in. na odcinku od połączenia z istniejącym chodnikiem wzdłuż drogi wojewódzkiej DW 560 do peronu przystankowego. Wyznaczone zostały z przystanki komunikacyjne. Przy przystankach komunikacyjnych wykonano perony z kostki betonowej. Wykonano pobocza wzmocnione kruszywem łamanym.

W ramach zapewnienia odpowiedniego odwodnienia korpusu drogowego odtworzone zostały istniejące rowy odwadniające (przydrożne). Pierwotne rowy zostały zamulone, wypełnione materiałem mine-

ralnym, zarośnięte, z liczną ilością przeszkód poprzecznych na kierunku spływu wód. Zapewnione zostało odpowiednie powierzchniowe odwodnienie korpusu drogowego za pomocą wykonanych pochyleń podłużnych i poprzecznych do istniejących odtworzonych rowów odwadniających. W ten sposób zapewnione zostało odpowiednie odwodnienie korpusu drogowego na całej długości zrealizowanego odcinka.

– Wprowadzone elementy przyczyniają się do zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego i wpływają na zarządzanie prędkością: w obrębie obszaru zabudowanego, przed przejściem dla pieszych i skrzyżowaniem, pobudowano wyniesiony próg zwalniający o nawierzchni z kostki betonowej; przed wjazdem w obręb obszaru zabudowanego pobudowano wyspę wjazdową; wyznaczono dwa nowe przejścia dla pieszych; jedno przejście przy skrzyżowaniu z DW

560, drugie przejście w obrębie obszaru zabudowanego miejscowości Marianki, przy skrzyżowaniu z drogą gminną nr 120351C Rusinowo-Marianki. Przejścia doświetlone oznakowaniem aktywnym, każde przejście zostało wyposażone w dodatkowe drogowe oświetlenie hybrydowe LED (lampy zasilane energią słoneczną oraz energią wiatrową) – informuje UG Rypin.

Ponadto wprowadzono oznakowania lokalnie ograniczające prędkość, zamontowano wyświetlacz radarowego pomiaru prędkości w obrębie obszaru zabudowanego miejscowości Marianki oraz wykonane zostały pozostałe elementy oznakowania poziomego (linie segregacyjne, linie na skrzyżowaniach i przejściach dla pieszych) i pionowego (pionowe znaki drogowe) zgodnie z zatwierdzoną nową organizacją ruchu drogowego.

(ak), fot. nadesłane

Region

Wyróżnienia dla policjantów z Rypina

„Kryształowe Serce” jest honorowym wyróżnieniem przyznawanym za wzorową i ofiarną postawę na rzecz mieszkańców, nie tylko w czasie służby, ale też w czasie wolnym.

„Kryształowym Sercem” może być wyróżniony policjant pełniący służbę w województwie kujawsko-pomorskim, który wykonując obowiązki, ale też działając poza czasem służby, przyczynił się do uratowania życia i zdrowia innej osoby lub wykazał się wyjątkową, społeczną postawą w niesieniu pomocy. „Kryształowe Serce” przyznają wspólnie przewodniczący Zarządu Wojewódzkiego NSZZ Policjantów woj. kujaw-

sko-pomorskiego oraz komendant wojewódzki policji w Bydgoszczy po zarekomendowaniu kandydatów przez kapitułę, składającą się z przedstawicieli Zarządu Wojewódzkiego NSZZ Policjantów województwa kujawsko-pomorskiego i komendanta wojewódzkiego policji.

W tym roku „Kryształowe Serca” trafiły do 75 policjantów, w tym do dwóch policjantów z Komendy Powiatowej Policji w Rypinie. To starszy sier-

żant Norbert Boniecki i starszy sierżant Bartosz Brdak, którzy udaremniili próbę samobójczą i udzielili pierwszej pomocy. Podczas uroczystości wręczenia Medali „Kryształowe Serce” policjanci odznaczeni tym wyróżnieniem usłyszeli pod swoim adresem słowa gratulacji, podziękowań, ale także podziwu dla ich postawy i działania.

(red)
fot. KWP

Mogiły pośród lasów

LASY PAŃSTWOWE ➤ Uroczystość Wszystkich Świętych i Dzień Zaduszny to okazja do przypomnienia, że groby, o które należy zadbać, znajdują się nie tylko na parafialnych czy komunalnych, na co dzień odwiedzanych cmentarzach, ale także na terenach leśnych.

Lasy naszego regionu kryją wiele grobów, o których niewiele osób dziś pamięta. Doglądają ich za to leśnicy. Na leśne cmentarze i pojedyncze mogiły nie zanoszą wprawdzie sztucznych kwiatów i zniczy. Zostawiają tam jedynie gałązkę jedliny z wstążką, na której widnieje napis „Pamiętamy”.

Zapomniane wsie, żołnierze, którzy zginęli w czasie wojennej pożogi czy ludzie zapadający na śmiertelne choroby. Świadkiem ich istnienia są położone z dala od szlaków leśne mogiły i cmentarze. Pamięć o nich pielęgnują nierzadko wyłącznie leśnicy.

Właśnie w listopadzie i pod koniec października doglądają oni wspomnianych miejsc, porządkują je i oddają cześć pochowanym w mogiłach, kładąc na nich symboliczną gałązkę jedliny. Wiele grobów do dziś pozostaje niezidentyfikowanych i zapomnianych.

Od kilku dni odwiedzamy

groby naszych bliskich. Dla każdego inne miejsce jest szczególnie ważne w tym czasie. Ale są miejsca, których prawie nikt już nie odwiedza. To mogiły pośród lasów, o które dbają leśnicy.

Nie tylko cmentarze są miejscami wiecznego spoczynku, ale też lasy, które wielokrotnie były świadkami ludzkich tragedii, a nawet zbrodni. Powszechnie znane miejsca mordu często znajdują się przy większych miastach, jak Barbarka pod Toruniem czy Dolina Śmierci w bydgoskim Fordonie. To tam odbierano życie mieszkańcom miast.

Są też miejsca mordu takie, jak w pobliżu miejscowości Mniszek koło Świecia, gdzie w lesie życie straciło ok. 10 tys. ludzi – to drugie na Pomorzu miejsce pod względem liczby zamordowanych ludzi. Niekiedy zbrodni dokonywano w wielu miejscach, jak na przykład w lasach obecnego Nadleśnictwa Skrwilno, na

terenie którego spoczywa ponad 3 tys. rozstrzelanych ofiar hitleryzmu. Zdecydowana większość to ludzie w tamtych czasach aktywni społecznie i politycznie.

Z kolei na terenie Nadleśnictwa Różanna, w pobliżu miejscowości Dębia Góra na początku II wojny światowej stracono około 800 ofiar – mężczyzn, kobiet i dzieci. Masową mogiłę odkryli mieszkańcy okolicznych wsi już we wrześniu 1939 r., a jesienią 1944 r. grób został odkopany przez Żydów dozorowanych przez esesmanów, a zwłoki na miejscu spalono. Takich miejsc, ukrytych w kniei, historia zaznaczyła wiele.

Spacerując po lasach, można również natknąć się na groby ludzi, którzy wcześniej nieopodal żyli – we wsiach, których zwykle już nie ma. Szczególnie ciekawe są cmentarze Mennonitów, które można spotkać np. na terenie Nadleśnictwa Dobrzeje-

wice. Jednak najczęściej znaleźć można cmentarze ewangelickie – takimi opiekują się leśnicy m. in. w nadleśnictwach: Ryteł, Zamrzenica, Cierpiszewo, Solec Kujawski, Gniewkowo. Kiedyś ci ludzie żyli, pracowali tutaj, byli częścią lokalnych społeczności. Do dzisiaj w miejscach swojego życia spoczywają.

W lasach są też miejsca upamiętniające leśników – tych, którzy wraz z innymi padli ofiarą hitlerowców oraz tych, których wolą było spocząć pośród drzew. Zbrodnia w Rudzkim Moście pochłonęła życie ok. 560 osób, w trakcie sześciu egzekucji przeprowadzonych od 24 października do 10 listopada 1939 roku. Wśród tych, którym odebrano tam życie, byli leśnicy z Borów Tucholskich. Z kolei jeden z prekursorów ochrony cisów w Wierchlesie, królewski nadleśniczy Bock, który zabiegał na początku XVIII w. o ich

ochronę, znalazł wraz z rodziną miejsce wiecznego spoczynku w rezerwacie „Cisy Staropolskie im. Leona Wyczółkowskiego w Wierchlesie”. Tam również w 2013 roku upamiętniono, przez posadzenie imiennych dębów, dwunastu leśników i drzewiarzy z Listy Katyńskiej, którzy byli związani z Pomorzem i Kujawami. Ich nazwiska, lata życia, zawodowe funkcje można odczytać z pamiątkowej tablicy, która znajduje się nieopodal.

Większość cmentarzy i mogił, które są ukryte w lasach jest znana leśnikom. Ale dla wielu z nich pamięć ich bliskich zgaśła, dlatego leśnicy starają się w październiku każdego roku oczyścić płyty nagrobne z mchu, poprawić coraz bardziej blady napis z imieniem i położyć tam choćby gałązkę, by pamięć o tych ludziach przetrwała jak najdłużej.

(artykuł sponsorowany)

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu

ul. Mickiewicza 9, 87-100 Toruń
tel. 56 65 84 366, 56 65 84 300, tel. kom. 608 660 746
rdlp@torun.lasy.gov.pl

Czytelnicy CRY odebrali gęsinę

RYPIN ➤ W sobotnie popołudnie 28 października zwycięzcy konkursu organizowanego przez Kujawsko-Pomorski Urząd Marszałkowski przy współpracy naszej Redakcji otrzymali gęsie tuszki

Akcja „Kujawsko-Pomorska Gęsina na Świętego Marcina” to okazja do poznania niezwykle, tradycyjnie przyrządzonego mięsa, które rozstawiło Kujawy i Pomorze oraz stało się kulinarnym przebojem narodowego święta niepodległości. Powodów, dla których to właśnie gęsina wyrosła na kulinarny symbol kujawsko-pomorskiego

jest wiele. Nasz region słynie z najlepszych, pod względem smaku i właściwości odżywczych, gatunków gęsi w Polsce. Szczególną renomą w kraju i za granicą cieszy się ekologiczna hodowla w Kołudzie Wielkiej pod Inowrocławiem. Kołudzkie gęsi są nie tylko smaczne, ale też niezwykle wartościowe odżywczo.

– W kujawsko-pomorskiem udało nam się zbudować tradycję rodzinnego obchodzenia Narodowego Święta Niepodległości, jej nieodłącznym elementem są domowe spotkania przy stole i serwowana podczas nich gęsina – podkreśla Piotr Całbecki, marszałek województwa kujawsko-pomorskiego. – Nasza kampania ożywiła obyczaj

wspólnego celebrowania rocznicy odzyskania niepodległości radośnie i z dumą, w otoczeniu rodziny i przyjaciół. Dziękuję za bycie częścią tej tradycji, przekazywanie jej dzieciom i wnukom, zapraszam do świętowania 11 listopada.

Tegoroczny Festiwal Gęsiny odbędzie się w piątek i sobotę 10-11 listopada w Przysieku. Na

kiermaszu będzie można posmakować tradycyjnej kujawsko-pomorskiej gęsiny w wielu różnych wydaniach. Nie zabraknie również pokazów kulinarnych. Poprowadzą je znani restauratorzy i kucharze: Magda Gessler, Pascal Brodnicki, Bartłomiej Witkowski i Konrad Korszla.

(AdWo), fot. JM

Gmina Rogowo

Przed dniem Wszystkich Świętych

Tradycją Szkoły Podstawowej w Sosnowie w gminie Rogowo są październikowe odwiedziny cmentarzy w Rogowie i Gójsku oraz pomników narodowej pamięci.

26 października uczniowie VI i VIII klasy pojechali do lasu skrwileńskiego, gdzie wysłuchali fragmentu książki Antoniego Witkowskiego „Mordercy z Selbstschutzu” opowiadającej o zbrodniczej organizacji działającej również w powiecie rypińskim podczas II wojny światowej.

– Uczniowie zapalili znicze pod pomnikiem ofiar hitlerowskiego terroru, uczcili ich pamięć minutą ciszy. Poruszeni, zamyśleni w ciszy i zadumie pojechali jeszcze pod pomnik powstańców styczniowych w Urszulewie oraz pod pomnika

poległych w Czumsku. Celem wyieczki było kształtowanie postawy patriotycznej i obywatelskiej, dbanie o przeszłość i dziedzictwo. W ten sposób uczciliśmy zbliżające się Święto Zmarłych oraz Święto Niepodległości – informuje SP Sosnowo.

Młodsze dzieci z klas I-III również były na cmentarzu w Rogowie, gdzie minutą ciszy uczciły poległych mieszkańców z terenu gminy i parafii.

– W skupieniu i ciszy uczniowie postawili kwiaty i zapalili znicze

na grobie byłego dyrektora naszej szkoły – pana Wiesława Michalskiego. Wysłuchali też informacji na temat byłego właściciela majątku Sosnowo Adolfa Piwnickiego. Idąc alejką pamiętaliśmy o mogile Henryka Napiórkowskiego. To spotkanie, zarówno z polską historią jak i tradycją obchodzenia tak ważnego dla nas Polaków święta, na długo pozostanie w pamięci – podkreśla ją nauczycielki, które towarzyszyły dzieciom podczas wędrowki po cmentarzu.

(jd), fot. SP Sosnowo

Mają nową świetlicę

GMINA RYPIN ➤ Mieszkańcy Głowińska mają kolejny powód do zadowolenia. Już wkrótce zostanie otwarta nowa świetlica wiejska

W piątek 27 października dokonano odbioru końcowego jednej z ważniejszych inwestycji realizowanych przez gminę Rypin. Zadanie uzyskało dofinansowanie dla operacji typu „Inwestycje w obiekty pełniące funkcje

kulturalne” w ramach działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w wysokości 63,63% wartości kosztorysowej.

Budynek świetlicy wiejskiej wykonany został w technologii tradycyjnej, w kształcie prostokąta o wymiarach 10,20 x 20,50m, z dwuspadowym dachem. Największą część budynku zajmuje sala główna o powierzchni 110,77

m2. Pozostałe pomieszczenia to część socjalna (zaplecze kuchenne), część sanitarna z toaletami, szatnia, hol i kotłownia. Teren wokół świetlicy został ogrodzony i wyłożony kostką brukową. W trosce o środowisko zamon-

owano instalację fotowoltaiczną oraz kocioł zasilany biomasą.

Prace wykonywała Firma Ogólnobudowlana ze Zbiczna. Inwestycja kosztowała prawie 1 mln zł.

(AdWo), fot. nadesłane

Gmina Brzuze

Śladami powstania styczniowego

W zeszłym tygodniu zamieściliśmy pierwszą część relacji z konferencji historycznej „Ślady powstania styczniowego na ziemi dobrzyńskiej”, którą połączono z pokonkursową wystawą zdjęć dokumentujących upamiętnienie miejsc i ludzi związanych ze zrywem z lat 1863-1864. W obecnym wydaniu kontynuujemy tę opowieść.

Konferencja została zorganizowana w środę 18 października w Domu Kultury Osada w Ostrowie w gminie Brzuze przez Stowarzyszenie Dobrzyńniacy. Została podzielona na dwie części. W pierwszej

historyk Piotr Gałkowski opowiadał w oparciu o materiały źródłowe o tym co działo się na naszych terenach 160 lat temu. W drugiej części dr Jan Koprowski omawiał zdjęcia nadesłane na konkurs, skupiając się

na ich zawartości merytorycznej i wyjaśnił dlaczego stał się jednym z autorów oraz redaktorem chwalebnej przez Piotra Gałkowskiego publikacji „Ślady powstania styczniowego na ziemi dobrzyńskiej”.

– W 2012 roku wzięliśmy udział w konkursie ogłoszonym przez Muzeum Historii Polski dotyczącym obchodów 150. rocznicy powstania styczniowego. Napisaliśmy projekt i jako jedni z nielicznych w kraju dostaliśmy dofinansowanie. Obejmowało ono również wydanie publikacji. Szukałem wtedy historyka, którzy by ją przygotował. Pan Piotr nie miał czasu, więc padło na mnie. Współautorami książki są:

Agnieszka Wojciechowska pracująca w archiwum w Płocku, Marek Wojciechowski i nieżyjący już ksiądz Michał Grzybowski. Nazwa całego przedsięwzięcia to cytata z księdza Czesława Lissowskiego: „Powstanie styczniowe. Wypadek bardzo bolesny” – wyjaśnił dr Jan Koprowski.

Na tegoroczne obchody rocznicy powstania styczniowego w gminie Brzuze składa się kilka wydarzeń. Oprócz konferencji, w maju obok kaplicy w Studziance, miała miejsce inscenizacja aresztowania przez Rosjan gen. Zygmunta Padlewskiego. Obecnie w produkcji jest film o tym wydarzeniu. Częścią obchodów jest również wystawa

fotograficzna, dzięki której można zobaczyć porozrzucane po naszej okolicy obeliski, nagrobki uczestników walk, pamiątkowe tablice mówiące o miejscach i ludziach sprzed 160 lat.

Przedsięwzięcie Stowarzyszenia Dobrzyńniacy w Brzuzem „Ślady powstania styczniowego na ziemi dobrzyńskiej” zostało dofinansowane ze środków Biura Niepodległa w ramach programu dotacyjnego „Powstanie Styczniowe 1863-1864” i realizowane jest we współpracy z Gminą Brzuze. Tygodnik „CRY” objął patronat medialny nad wydarzeniem.

Tekst i fot. (jd)

Wyjątkowy Rypiński Album Poetycki

RYPIN ➤ Z liczących się wydarzeń kulturalnych, które mają większy zasięg niż nasz powiat, ostał się tylko Rypiński Album Poetycki. Z powodu braku środków, po pandemii nie powróciło drugie ważne dla naszego miasta wydarzenie – Rypińska Wiosna Teatralna

Więcej zdjęć na naszej stronie:
RYPIN-CRY.PL

To, że Rypiński Album Poetycki, który organizuje od 18 lat Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna jest wyjątkowy wie każdy, kto na nim bywa. Nagradzani poeci reprezentują wysoki poziom, ich wiersze poruszają i wzruszają, jak chociażby utwór „Tyfon” z cyklu „Silva Rerum” Anny Piliszewskiej, tegorocznej zdobywczyni I miejsca, którego fragment zamieszczamy:

„tamtego skwarne lata,
po powrocie z wakacji,
szukałyśmy go z siostrą –
nie wiadomo dlaczego
zgniewał się: wywędrował
za granicę ogrodu. Zgadywała,
że zasnął na poboczu ulicy,
zwinęty w kolczastą pięść –
gdy trąciła go czubkiem

dziecięcego sandała, wysypała się

z niego garść czerwonych robaków.

Pod orzechem, gdzie mieszkał odtąd każdej jesieni hałda żółtkę suszu podejrzenie szeleści – porusza się.”

Jurorzy – pisarz i poeta Ernest Bryll, literaturoznawczyni prof. Marzenna Cyzman-Eid oraz poeta i literaturoznawca dr Jakub Kornhauser byli zgodni, że utwory laureatów są wybitne.

– W nagrodzonych wierszach słowa były używane z wielkim wyczuciem. One budowały świat, który był jednocześnie lokalny, konkretny, namacalny, materialny; ale z drugiej strony, dzięki misternej pracy z języ-

kiem, ten świat był tajemniczy na takim poziomie, że dawał możliwość odczuwania tej lokalności każdemu z nas w inny sposób. Nie były to wizje jakiejś konkretnej przestrzeni, która była hermetycznie zamknięta i dla nas czytelników niedostępna. Przeciwnie one, mówię o tych wierszach, były na tyle otwarte, że każdy z czytelników mógł się poczuć jak u siebie. Myślę że to jest duża umiejętność budowania tekstów w taki sposób, żeby były jednocześnie bardzo własne prywatne i otwarte dla tych, którzy przyjdą później czyli dla czytelników. (...) Wiersze nagrodzonej trójki charakteryzowały się tym, że słowa były jednocześnie mięsiste, ta-

kie konkretne i rozpytywające się gdzieś w przestrzeni, czyli mieliśmy do czynienia z bardzo udanym miksem tego co realne i tego co wyobrażone – mówił o twórczości laureatów Jakub Kornhauser.

Laureaci XVIII Rypińskiego Albumu Poetyckiego

I miejsce i nagrodę w wysokości 2 000 zł brutto otrzymała Anna Piliszewska za wiersze: „Tyfon”, „Efekt Mandeli” i „Pętla” z cyklu „Silva Rerum”.

II miejsce i nagrodę w wysokości 1 200 zł brutto otrzymał Bogdan Nowicki za wiersze: „Medea I”, „Medea II”, „Medea III”.

III miejsce i nagrodę w wysokości 800 zł brutto otrzymał

Janusz Pyziński za wiersze: „Mysz”, „Droga” i „Tu”.

Wyróżnieni zostali: Mirosław Kowalski i Ewelina Kuśka.

Na konkurs wpłynęło 147 zestawów wierszy. Zdobyczyni I miejsca była również triumfatorką w ubiegłym roku, natomiast dwa lata temu zajęła trzecią pozycję. Nagrodzoną poezję czytały uczennice rypińskiego liceum, które przygotowała polonistka Ewa Wesołowska. Mecenasami konkursu były: spółka Kaufmann Rypin i Biogazownia Rypin. XVIII Rypiński Album Poetycki zakończył rewelacyjny koncert zespołu Czerwony Tulipan.

Tekst i fot. (jd)

Artystyczne atelier w Kowalkach

GMINA RYPIN ▶ Artystyczne Atelier to projekt dofinansowany z budżetu Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, który realizuje Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Rypin we współpracy ze Szkołą Podstawową im. Jana Pawła II w Kowalkach. Zajęcia prowadzi Anna Katarzyna Gadomska

Zadanie polega na realizacji 28 godzin zajęć plastycznych oraz 2 godzin wernisażu na zakończenie projektu, ukierunkowanych na poszerzenie wiedzy i zainteresowań dzieci w zakresie technik, narzędzi i materiałów plastycznych. Zestaw proponowanych treści i zdobywanych umiejętności wykracza poza podstawę programową przedmiotu edukacja plastyczna w edukacji wczesnoszkolnej. Zajęcia odbywać się będą od września do grudnia 2023 r., raz w tygodniu, w dni powszednie, w wymiarze 2 godzin zegarowych.

– Uczestnicy poznają m.in.

techniki Frottage, Collage, Puentylizm, malowanie gwaszem i przyprawami świata, folią aluminiową, gąbką, lepienie z gliny. Eksperymentują, wykonują proste formy użytkowe, wyrażają swoje uczucia i emocje za pomocą prac plastycznych. Wychodzą w plener, aby kontemplować piękno otaczającego je świata. Zajęcia stymulują ogólny rozwój dzieci, usprawniają je manualnie, pobudzają ekspresję twórczą. Pozwolą na wyciszenie negatywnych emocji i relaks, wdrażają do cierpliwości i staranności w procesie twórczym. Na zakończenie cyklu zajęć, uczestni-

cy przygotują wernisaż, w trakcie którego zaprezentują wystawę prac szerszej publiczności m.in. uczniom szkoły i rodzicom – informuje Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalkach.

– W moich zajęciach uczestniczy 20 dzieci z klas edukacji wczesnoszkolnej, w wieku od 7 do 10 lat – mówi prowadząca zajęcia Anna Gadomska. – Spotykamy się w każdy poniedziałek po skończonych lekcjach obowiązkowych, oddając się pracy twórczej. Moi podopieczni nie tylko uczą się wrażliwości estetycznej, nie tylko wzbogacają warsztat ma-

go artysty. Zajęcia te dają możliwość wyciszenia się, relaksu lub innym razem wyładowania kłębiących się emocji. Na zajęciach nie ma oceniania, nie ma więc presji związanej ze zdobywaniem not. Warsztaty dają same w sobie radość z tworzenia, rozwijają wyobraźnię i uwalniają kreatywność. Staram się tak je organizować, aby każde spotkanie było nowym plastycznym eksperymentem, podczas którego pobudzi się ekspresja twórcza.

W czasie zajęć, które już się odbyły, uczniowie operowali pędzlem szczeciniastym, tworząc

wariacje plastyczne na temat „Słoneczników” van Gogha, uczyli się malować tło obrazu gąbką, innym razem, aby stworzyć pracę pt. „Aromatyczne owoce i warzywa”, wykorzystali kuchenne przyprawy. Poznali już technikę frottażu i przygotowali w tej formie jesienny ekoart oraz rzeźbili w glinie.

Przed uczestnikami projektu jeszcze wiele ciekawych wydarzeń. Wszystkie prace projektowe będzie można obejrzeć podczas wystawy, która podsumuje cały cykl zajęć.

(ak), fot. nadesłane

Pełnoprawni uczniowie z Borzymina

GMINA RYPIN ➤ 19 października 2023 r. pierwszoklasiści ze Szkoły Podstawowej im. ks. kard. Stefana Wyszyńskiego w Borzyminie zabrali zgromadzonych na uroczystości rodziców, dyrekcję, grono pedagogiczne, uczniów szkoły oraz gości w podróż w cudowny świat nauki

Na tle kolorowej dekoracji przedstawili program artystyczny przygotowany pod kierunkiem wychowawczynie klasy Ia Anny Winnickiej i wychowawczynie klasy Ib Marzanny Chojnackiej, w którym

zaprezentowali swoje umiejętności recytatorskie, taneczne oraz wokalne. Wzorowo odpowiadali na pytania dotyczące naszej ojczyzny, szkolnej nauki oraz zasad zachowania.

Po wspaniale zdanym „egzaminie pierwszoklasisty” ślubowali na sztandar szkoły. Następnie dyrektor Małgorzata Cyta dokonała aktu pasowania na uczniów i tym samym pierwszoklasiści zostali włączeni do społeczności uczniowskiej Szkoły Podstawowej im. ks. kard. Stefana Wyszyńskiego w Borzyminie. Na zakończenie bohaterowie uroczystości otrzymali pamiątkowe dyplomy i drobne upominki, nie zabrakło również słodkiego poczęstunku.

Miłym podsumowaniem wydarzenia były wspólne fotografie. – Nowo upieczonym uczniom naszej szkoły życzymy wielu sukcesów w nauce, mnóstwa radości w zdobywaniu wiedzy oraz niezapomnianych szkolnych przyjaźni – podsumowują nauczyciele z Borzymina.

(ak), fot. nadesłane

Gmina Rypin

Nauka przez doświadczenie

O tym, że wycieczki szkolne i warsztaty tematyczne to świetny sposób na naukę przekonują się dzieci z oddziałów przedszkolnych Szkoły Podstawowej im. ks. kard. Stefana Wyszyńskiego w Borzyminie.

Integracja z rówieśnikami, poszerzanie wiedzy o świecie i zdobywanie nowych umiejętności to jedne z zalet organizowanych przez szkołę wyjazdów i warsztatów. Dzieci z grup przedszkolnych borzyńskiej placówki uczestniczyły w zajęciach umuzykalniających i rytmicznych w Ośrodku Chopinowskim w Szafarni. Przy akompaniamencie pianina śpiewały, tańczyły, a także grały na instrumentach, rozwijając przy tym umiejętności słuchowe, muzyczne i motoryczne.

Przedszkolaki odwiedziły również Wioskę Mydlarską „Teodoryk” w miejscowości Fiałki, gdzie brały udział w warsztatach tradycyjnego kiszenia kapusty. Dzieci miały okazję poznać kapustę wszyst-

kimi zmysłami, dowiedzieć się jak dawniej przygotowywano zapasy na zimę oraz samodzielnie przygotować kapustę do kiszenia. Z okazji obchodów Dnia Drzewa dzieci wybrały się z kolei na wycieczkę do lasu, by poznać różnorodność szaty roślinnej. Po drodze czekały na nich zadania: „leśna gimnastyka”, puzzle z drzewami, zagadki o tematyce leśnej, zbieranie jesiennych „skarbów”.

Światowy Dzień Chleba upłynął zaś przedszkolakom pod znakiem warsztatów, w czasie których pod okiem przedstawicielki firmy Creden poznali historię chleba od ziarenka do bochenka i stali się w piekarzami.

(ak),
fot. nadesłane

Ziemniaczana historia

CIĘKAWOSTKA ▶ Przybyły do Europy z Ameryki Południowej. Początkowo przyjmowano je nieufnie, ale z biegiem wieków stały się polską specjalnością w dziedzinie rolnictwa i kulinariów. Mowa o ziemniakach, które dziś powoli zaczynają odchodzić z diety uznane za kaloryczne

W Polsce pierwszym „farmerem” ziemniaczanym był sam król Jan III Sobieski, który przywiózł ziemniaki dla swojej żony, królowej Marysieńki. Nie chciał zasugerować małżonce, by ta przyrządziła mu obiad, ale ziemniaki zasadzono w ogrodzie królewskim z uwagi na piękne kwiaty. Kilka lat później królowa Francji Maria Antonina również wykorzystwała kwiaty ziemniaka do udekorowania swojej peruki. W Polsce ziemniaki przyjęły się w miarę dobrze. Wkrótce stały się czołową rośliną, która dawała wyżywienie chłopom. Po raz pierwszy sprzedaż ziemniaków na krakowskim rynku odnotowano w 1739 roku.

Wkrótce pojawili się pierwsi kreatywni Polacy, którzy wpadli na pomysł, by wyrabiać z nich wódkę. Nie było to proste, ponieważ ziemniaki wymagały dodatkowego kroku w produkcji, który podwyższał poziom cukru. W XIX wieku ziemniaki wyparły z diety Polaków kaszę. Były łatwe w uprawie. Rosły nawet na piaszczystych, słabych glebach. Na wsiach zaczęły powstawać także lokalne gorzelnie oraz krochmalnie. Wszystko to doprowadziło do

spadku cen wódki. Gorzałka z ziemniaków wyparła ze wsi tradycyjne, ale drogie piwa. Niestety wzrosło także spożycie alkoholu i pojawił się gigantyczny problem alkoholizmu.

Nieco gorzej szło przyjmowanie się ziemniaków w Rosji, która zawsze z oporami witała nowości. Na Uralu chłopci nazywali ziemniaki psimi jajami. Rząd ogłaszał wprowadzenie uprawy ziemniaków przez cerkiew prawosławną. Było to ryzykowne zadanie dla każdego popa, ponieważ już Wielkanocą 1842 roku w jednej ze wsi chłopci wywlekli kapłana i chcieli dotkliwie pobić, gdy oznajmiono im, że muszą uprawiać ziemniaki. Kapłan zdołał uciec i schronił się na dzwonnicy, gdzie przesiedział trzy dni. Bunt wśród chłopów rozszerzał się. Formowali uzbrojone gromady, które tropiły popów i urzędników państwowych. Porządek przywróciła dopiero interwencja wojskowa.

Prowodyrów buntu skazano na chłostę, zsyłkę na Syberię lub przymusowe prace nad budową fortecy w Bobrujsku. Władze nie cofnęły się przed wprowadzeniem uprawy ziemniaka. W efekcie

tej konsekwencji pod koniec XIX wieku w Rosji uprawiano ziemniaki na 1,5 miliona hektarów. Grupa Rosjan zwana starowiercami pozostała wierna swemu przekonaniu na temat ziemniaków i nie jadła ich aż do drugiej połowy XX wieku.

Szczytem ziemniaczanej potęgi były lata PRL. W najwyższym okresie w Polsce zbierano z pół 50 mln. ton ziemniaków. Obecnie to zaledwie 8 mln. ton. Minusem diety w PRL był przesyt ziemniaków. W latach późnego Gomułki na statystycznego Polaka przypadało 221 kilogramów ziemniaków rocznie. Przez pewien czas w epoce Gierka wprowadzono jesienne ferie w szkołach, by dzieci mogły pomagać w wykopkach. Czasami uczniowie zbierali także cudze ziemniaki, uczestnicząc w tzw. czynach społecznych. Chociaż praca nie należała do lekkich, to i tak uczniowie woleli zbieranie ziemniaków niż ślęczenie nad książkami w szkole. Praca opłacała się, ponieważ czasem PGR przysyłał szkole pieniądze za pomoc, które przeznaczano na zakup książek lub organizację wycieczek.

(pw)

XIX wiek

Pogoń za Maryanną

W 1811 roku Dobrzyń nad Drwęcą leżał w granicach Księstwa Warszawskiego. Był to szczyt epoki napoleońskiej, a dzięki ówczesnym urzędnikom dowiedzieliśmy się o przypadku Maryanny Grzymowiczowej.

Księstwo Warszawskie było zorganizowane na wzór francuski, także pod względem urzędniczym. Rozbudowana biurokracja dostarczała nam wielu ciekawych informacji o życiu nawet małych miasteczek jak Dobrzyń nad Drwęcą. Osada słynęła z handlu i jarmarków. Były one rajem dla oszustów i... oszustek. Jedną z nich była Maryanna Grzymowiczowa. Kobieta zajmowała się sprzedażą podrabianych, srebrnych zastaw stołowych. Została złapana przez straż, ale ponownie okazała się sprytniejsza: „Nim jednak indagacja (przesłuchanie) z niej wyprowadzona byż mogła, znalazła zręczność ucieczki i dotąd wynaleziona byż nie może” – czytamy w piśmie urzędowym z 1811 roku.

Grzymowiczową wi-

(pw)

XX wiek

Buraki kontra komunizm

PGR w Wałyczu w 1952 roku stał się przykładem bumelanctwa. Tak przynajmniej uważały władze komunistyczne.

Na początku lat 50. XX wieku w Polsce panowała najgorsza z form komunizmu, która czerpała wprost ze Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich. Jednym z elementów tej formy komunizmu była rywalizacja w pracy. Kiedy w 1952 roku trwała kampania buraczana, gazety nie pisały o zbiorach buraków, tylko o „walce o szybki sprzęt buraków”. Chwalono państwowe gospodarstwa, gdzie zbiory odbywały się szybko i sprawnie. Jednocześnie karcono bumelanctwa, czyli tych którzy ociągali się z robotą. W tym drugim gronie znalazł się PGR w Wałyczu pod Wąbrzeźnem.

Jeszcze w grudniu 1952 roku sterty buraków zalegały na polach pod Wałyczem, o czym pisano w ówczesnej prasie. Obwiniano kierownictwo PGR, ale powód braku prac był inny. Zima przyszła szybciej niż zwykle i mróz skuł ziemię. Kopanie buraków z zamrożonego gruntu było niewykonalne. Mimo to aktyw partyjny naglił: „Najwyższy czas, ażeby dyrekcja i kierownictwa przestały się oglądać na pogodę, a organizacje partyjne dokonały szerokiej mobilizacji wszystkich sił i rezerw!” Ponownie widzimy jak militarny charakter miały te wypowiedzi.

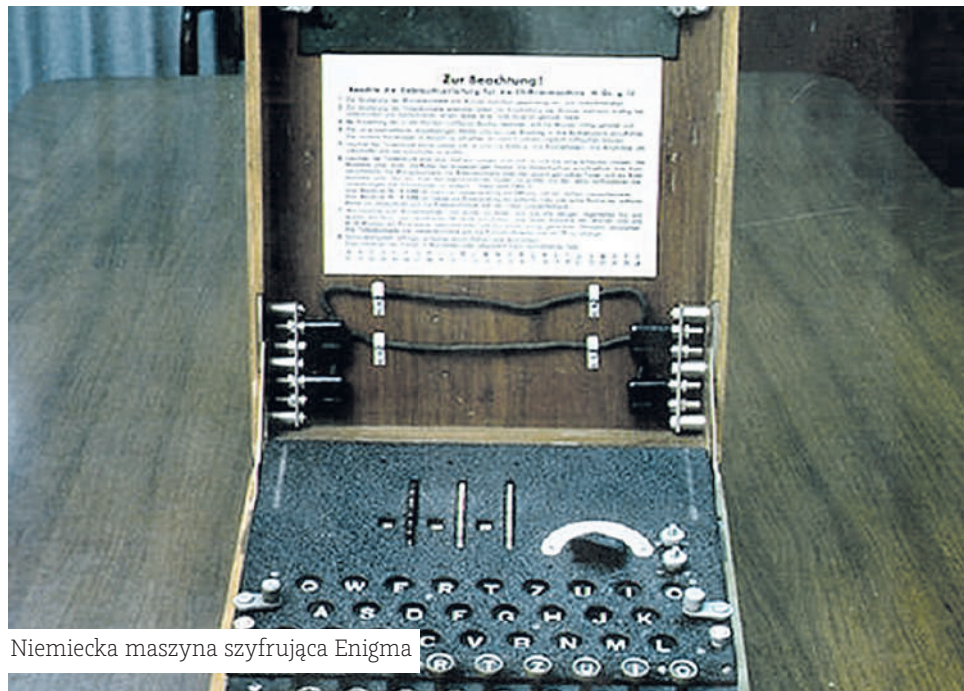
(pw)

Złamał Enigmę

POSTAĆ ▶ Tym razem w ramach cyklu przybliżających noblistów i naukowców z naszego regionu przedstawiamy Mariana Rejewskiego z Bydgoszczy. To właśnie on przed wybuchem II wojny światowej rozpracował słynną niemiecką maszynę szyfrującą Enigma

Marian Rejewski z Bydgoszczy rozpracował niemiecką maszynę szyfrującą Enigma

Niemiecka maszyna szyfrująca Enigma

Marian Rejewski urodził się 16 sierpnia 1905 roku w Bydgoszczy znajdującej się pod zaborem pruskim. Jego rodzicami byli Józef, kupiec zajmujący się handlem tytoniem, i Matylda z domu Thoms. Ukończył Państwowe Gimnazjum Klasyczne w Bydgoszczy, uzyskując w 1923 roku maturę. Kolejnym stopniem edukacji Rejewskiego był wydział matematyczno-przyrodniczy Uniwersytetu Poznańskiego, który ukończył ze stopniem magistra filozofii w 1929 roku.

Jeszcze przed uzyskaniem dyplomu, na początku 1929 r. Rejewski zaczął uczęszczać na kurs kryptologii zorganizowany przez Biuro Szyfrów Oddziału II Sztabu Głównego dla mówiących po niemiecku studentów matematyki. Celem kursu było rozpoczęcie systematycznej pracy z wykorzystaniem metod matematycznych, głównie kombinatoryki i probabilistyki, do łamania nowoczesnych niemieckich szyfrów maszynowych. Rejewski wraz ze studiumjącymi z nim Henrykiem Zygałskim i Jerzym Różyckim jako jedni z niewielu potrafili podołać trudowi nauki na kursach kryptologii, nie przerywając normalnych studiów.

1 marca 1929 roku Marian Rejewski uzyskał tytuł magistra filozofii. Kilka tygodni później przerwał kurs kryptologii i wyjechał do Getyni, gdzie rozpoczął dwuletnie studia w zakresie statystyki matematycznej i ubezpie-

czeniowej. Rok później, latem 1930 roku, zrezygnował z nauki w Niemczech, przyjmując posadę asystenta na Uniwersytecie Poznańskim. W tym samym czasie rozpoczął pracę na niepełny etat, około 12 godzin tygodniowo, w poznańskiej filii Biura Szyfrów, które znajdowało się w podziemiach Komendy Miasta, gdzie prowadził dekrypcję przechwyconych niemieckich meldunków radiowych.

Latem 1932 roku poznańska filia Biura Szyfrów została rozwiązana, a od 1 września tegoż roku Rejewski wraz z Zygałskim i Różyckim jako pracownicy cywilni podjęli pracę w Biurze Szyfrów Sztabu Głównego w Pałacu Saskim w Warszawie.

Pierwszym powierzonym im zadaniem było rozszyfrowanie 4-literowego szyfru Kriegsmarine. Początkowo dekrypcja przebiegała bardzo powoli, aż do momentu odebrania dwustronnej korespondencji testowej składającej się z 6 grup znaków i odpowiedzi na nią złożonej z 4 grup znaków. Kryptolodzy słusznie wydedukowali, że treścią przekazu było pytanie: Kiedy urodził się Fryderyk Wielki, a odpowiedzią 1712.

W październiku 1932 r., gdy prace nad kodem Kriegsmarine jeszcze trwały, Rejewski podjął w największej tajemnicy zmagania z szyfrem nowej niemieckiej maszyny Enigma I, którą Niemcy coraz częściej wykorzystywali do szyfrowania korespondencji.

Pierwsza wersja Enigmy, która nie posiadała przełącznicy kablowej, została złamana przez Biuro Szyfrów już przed 1931 roku, ale próby dekrypcji Enigmy I nie przyniosły rezultatu.

Maszyna szyfrująca Enigma była elektromechanicznym urządzeniem wyposażonym w 26-przyciskową klawiaturę i zestaw 26 lampek oznaczonych literami alfabetu łacińskiego. Wewnątrz maszyny znajdował się zestaw wirników kodujących i bęben odwracający, których zadaniem była zamiana znaków tekstu jawnego na znaki zaszyfrowane. Dodatkowo Enigma posiadała przełącznicę kablową zamieniającą pary znaków miejscami, co dodatkowo komplikowało szyfr. W celu zakodowania wiadomości operator maszyny wprowadza do maszyny jej treść przy pomocy klawiatury, jednocześnie odczytując podświetlane żarówkami znaki już zaszyfrowanego przekazu. Każde naciśnięcie klawisza powoduje obracanie jednego lub kilku wirników, ciągle zmieniając sposób kodowania kolejnych znaków. W celu nawiązania skutecznej łączności zarówno maszyna nadawcza, jak i odbiorcza muszą posiadać te same ustawienia początkowe wirników (klucz dzienny). Połączenie wielu możliwości ustawienia wirników oraz kombinacji połączeń przewodowych na przełącznicy kablowej daje w efekcie olbrzymią liczbę możliwych ustawień począt-

kowych maszyny. Ustawienia początkowe zmieniano codziennie, więc aby zachować ciągłość odczytywania niemieckich meldunków, konieczne było codzienne łamanie szyfru Enigmy na nowo.

Aby skutecznie deszyfrować zakodowane Enigmą wiadomości, należało: zrozumieć ideę funkcjonowania maszyny, znać sposób okablowania wirników kodujących oraz znać klucz dzienny zawierający typy wykorzystanych wirników (trzy z pięciu), kolejność ich osadzenia w maszynie i ich położenia początkowe, a ponadto sposób połączeń na przełącznicy kablowej zamieniającej pary znaków. Biuro Szyfrów pozyskało tylko pierwszą z tych informacji i tylko nią dysponował Rejewski, przystępując do łamania szyfru Enigmy.

Od września 1932 roku Rejewski zaczął pracować nad Enigmą, w ciągu kilku tygodni odkrywając sposób okablowania wirników niemieckiej maszyny szyfrującej. Następnie wraz z kolegami ze studiów Różyckim i Zygałskim opracował techniki umożliwiające regularne odczytywanie szyfrogramów z Enigmy. Wkład Rejewskiego w złamanie kodu Enigmy polegał na opracowaniu katalogu kart i cyklometru, a po zmianie sposobu kodowania w 1938 roku zaprojektowaniu bomby kryptologicznej.

Na pięć tygodni przed napadem Niemiec na Polskę w 1939 roku Rejewski wraz z zespołem innych krypto-

logów i pracowników Biura Szyfrów zaprezentowali sposób deszyfrowania i kopię Enigmy przedstawicielom brytyjskiego i francuskiego wywiadu wojskowego. Krótko po wybuchu wojny polscy kryptolodzy ewakuowali się przez Rumunię do Francji, gdzie nadal, we współpracy z Francuzami i Brytyjczykami prowadzili prace nad dekrypcją niemieckiej korespondencji. Po raz kolejny zostali zmuszeni do ewakuacji w czerwcu 1940 roku po upadku Francji, aby już po kilku miesiącach powrócić do kontrolowanej przez rząd Vichy części kraju i wznowić pracę. Po wkroczeniu Niemców do południowej Francji 9 listopada 1942 roku Rejewski i Zygałski przedostali się przez Hiszpanię, Portugalię i Gibraltary do Wielkiej Brytanii, gdzie rozpoczęli pracę w jednostce radiowej Sztabu Naczelnego Wodza Polskich Sił Zbrojnych w Stanmore-Boxmoor pod Londynem, nadal prowadząc pracę nad dekrypcją mniej skomplikowanych szyfrów niemieckich.

Po zakończeniu działań wojennych Marian Rejewski powrócił w 1946 roku do Polski, gdzie pracował jako urzędnik w bydgoskich fabrykach. Dopiero w 1967 roku ujawnił swój udział w złamaniu szyfru Enigmy i napisał wspomnienia, które zdeponował w ówczesnym Wojskowym Instytucie Historycznym.

**Opr. (Szyw)
fot. domena publiczna**

INFORMATOR DLA MIESZKAŃCÓW POWIATU RYPIŃSKIEGO

Szukasz...? Tylko u nas znajdziesz wszystko w jednym miejscu

OGŁOSZENIA DROBNE

Auto-Moto Autokasacja/demontaż

Absolutnie auta kupię w całości, rozbite lub na złom, odbiór lawetą, tel. 887-813-007

Nieruchomości Działki

KUPIĘ DZIAŁKĘ ROLNĄ 886 127 311

Pilnie sprzedam działkę budowlaną w Wąbrzeźnie przy ulicy 1 Maja. Tel. 506-141-913.

Rolnictwo Zwierzęta

Przyjmujemy zapisy na kurczaki BROJLERY żywe, waga od 3 kg do 3,5 kg sprzedaż po 15 - Listopada. Zapisy przyjmujemy do 10 - Listopada. Cena 7,50 zł/kg Odbiór OSTROWITE GOLUBSKIE Tel. 696-774-698

Przyjmuje zapisy na żywe kaczki Pekin (typowo mięsne), Duże, gotowe do zabicia waga ok 3.5kg, Do odbioru kaczki będą 15-20 listopada, Cena za sztukę 39 zł. Zapisy pod nr tel 880 930 861 Możliwość dowozu pod dom od 5 sztuk.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rypinie
ul. Warszawska 38a
tel. 22 250 01 15

Kultura i rekreacja

Rypiński Dom Kultury
Warszawska 8
tel. 54 280 21 56

Rypińskie Centrum Sportu
ul. Dworcowa 11
tel. 54 233 9742

Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Rypinie
Warszawska 20
tel. 54 280 21 42

Oświata

Zespół Szkół nr 1
im. ks. Czesława Lisowskiego w Rypinie
ul. Kościuszki 51
87-500 Rypin
tel./fax: 54 280 20 65

Zespół Szkół nr 2
im. Unii Europejskiej w Rypinie
ul. Dworcowa 11
87-500 Rypin
tel./fax: 54 280 31 61

Zespół Szkół nr 3
im. Bogdana Chelmskiego w Rypinie
ul. Nowy Rynek 20
tel. 54 280 24 05

Zespół Szkół nr 4
im. Ziemi Dobrzyńskiej w Nadrożu
ul. Nadróż 1
tel. 54 270 31 12

Zespół Szkół nr 5
im. ks. Jana Twardowskiego w Rypinie
ul. Młyńska 12
tel. 54 280 36 42

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
ul. Dworcowa 11
87-500 Rypin
tel. 54 280 50 48
Dom Dziecka
im. Janusza Korczaka w Rypinie
ul. Mławska 54

tel. 54 280 30 55
Dom Pomocy Społecznej „KOMBATANT” w Ugoszczu
Ugoszcz 30
87-522 Ostrowite
tel./fax: 54 270 11 33

Powiatowe Centrum Obsługi Oświaty
ul. Warszawska 38
87-500 Rypin
tel. 54 280 39 22

Chatka Puchatka.
Punkt przedszkolny.
Pankowska J.
ul. Jana Pawła II 11
87-500 Rypin
kom. 501 024 694

Przedszkole Niezapominajka
ul. Gustawa Sommera 16
87-501 Rypin
tel. 54 280 35 16

Przedszkole nr 1
ul. Młyńska 3
87-500 Rypin
tel. 54 280 57 97

Przedszkole Miejskie nr 2
ul. Wojska Polskiego 11
87-500 Rypin
tel. 54 280 31 32

Pomoc społeczna

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie
ul. Warszawska 38 A
tel./fax: 54 280 36 41

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rypinie
ul. Warszawska 40
87-500 Rypin
tel. 54 280 96 51

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rypinie
ul. Lipnowska 4
tel. 54 280 22 79

Przedsiębiorstwa komunalne

Zarząd Dróg Powiatowych
ul. Strażacka 1
87-500 Rypin
tel. 54 280 34 04

Przedsiębiorstwo Komunalne „Komes” Sp. z o.o.
ul. Elizy Orzeszkowej 4
87-500 Rypin
tel. 54 280 24 62

Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
ul. Mikołaja Reja
87-500 Rypin
tel. 54 280 34 32

Zdrowie

Szpital Powiatowy w Rypinie
ul. 3 Maja 2
tel. 54 230 87 00

Pod Gryfem.
Apteka Spółki Eskulap
ul. Mławska 30
87-500 Rypin
tel. 54 280 59 94

Przy Przychodni. Apteka
ul. Księdza Lisowskiego 10
87-500 Rypin
tel. 54 280 40 62

DOZ Apteka dbam o zdrowie Remedium
ul. Koszarowa 3
87-500 Rypin
tel. 54 280 35 97

DOZ Apteka dbam o zdrowie
ul. Warszawska 14
87-500 Rypin
kom. 800 110 110

Apteka Społeczna na Mławskiej
Grupa Nowa Farmacja
ul. Mławska 1E
87-500 Rypin
tel. 54 236 66 88

Pod Orłem. Apteka Spółki Eskulap
ul. Kilińskiego 7
87-500 Rypin
tel. 54 280 20 44

Pod Eskulapem s.c. Apteka.
Wieczorek B.,
Zwierzyńska I.
ul. Ogrodowa 36
87-500 Rypin

Apteka „Przy Szpitalu”
ul. 3 Maja 2
87-500 Rypin

Numery alarmowe

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
ul. Strażacka 4, 87-500 Rypin
tel. 54 280 37 37
tel. 54 280 91 53
numer alarmowy 998 lub 112

Komenda Powiatowa Policji
ul. Sportowa 35
87-500 Rypin
tel. 47 753 92 00
numer alarmowy 997 lub 112

Pogotowie energetyczne 991
Pogotowie gazowe 992
Pogotowie ciepłownicze 993
Pogotowie wodno-kanalizacyjne 994

Administracja

Urząd Miejski w Rypinie
ul. Warszawska 40
tel. 54 280 96 00

Starostwo Powiatowe w Rypinie
ul. Warszawska 38
tel. 54 280 24 33

Urząd Skarbowy w Rypinie
ul. Dojazdowa 10
tel. 54 280 92 10

Urząd Gminy Rogowo
Rogowo 51
tel. 54 280 16 22

Urząd Gminy w Brzuzem
Brzuzem 62
tel. 54 270 11 23
tel. 54 270 11 38
tel. 54 280 09 06

Urząd Gminy w Skrwilnie
ul. Rypińska 7
tel. 54 270 00 12

Urząd Gminy w Wąpielsku
Wąpielsk 20
tel. 56 493 83 21

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
ul. Nowy Rynek 5
87-500 Rypin
tel. 54 280 01 55

Powiatowy Urząd Pracy
ul. Nowy Rynek 14
87-500 Rypin
tel. 54 280 21 44

PKS Dworzec Autobusowy
ul. Dworcowa 20
87-500 Rypin
tel. 54 280 30 73

ZASADY NADAWANIA OGŁOSZEŃ DROBNYCH

Twoje ogłoszenie ukaże się WE WSZYSTKICH naszych tygodnikach: CGD, CLI, CRY, CWA.

Aby nadać ogłoszenie :

- Wyślij treść ogłoszenia na adres e-mail: reklama@wpr.info.pl. Otrzymasz e-mail zwrotny z wyceną i nr konta do wpłaty
- Odwiedź nasze biuro i nadaj ogłoszenie osobiście: ul. Dworcowa 4, 87-400 Golub-Dobrzyń
- Ogłoszenia do kolejnego numeru przyjmujemy do godziny 16⁰⁰ w poniedziałki

Szczegółowe informacje pod numerem telefonu 662 061 331 lub 608-688-587. Regulamin znajdziesz na stronie www.golub-cgd.pl

NOWOŚĆ!

Ogłoszenia
drobne ze
zdjęciem!

Fajnie być strażakiem

GMINA RYPIN ▶ W piątek 27 października w remizie w Kowalkach odbyła się kolejna zbiórka Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej im. druha Zygmunta Słomińskiego

Spotkanie rozpoczęło się od złożenia meldunku oraz wspólnego odśpiewania hymnu narodowego. Zbiórka miała charakter podniosły ze względu na wręczenie aktów powołań na poszczególne stanowiska w drużynach.

Przekazania aktów dokonał wiceprezes Zarządu Ochotniczej Straży Pożarnej w Kowalkach Mateusz Oręadowski. Na

stanowiska w dziecięcej i młodzieżowej drużynie pożarniczej powołani zostali następujący członkowie: Zuzanna Hyży, Dominik Dąbrowski, Emilia Marynowska, Malwina Piasecka, Julia Kowasz, Oliwia Małecka, Julia Goldberg, Dominik Fandzloch.

Spotkanie poprowadziła drużna Paulina Marynowska.

(AdWo), fot. nadesłane

OGŁOSZENIE

2 listopada 2023 r.

II.6721.2.2023

OGŁOSZENIE Burmistrza Miasta Rypin

o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru miasta Rypin w rejonie ul. Warszawskiej (dz. nr 1224/25, 1219/7, 1219/14 i 1224/24)

Na podstawie art. 17 pkt. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zm.) oraz art. 39 ust. 1 w związku z art. 46 ust. 1 pkt 1 i art. 54 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.) zawiadamiam o podjęciu przez Radę Miasta Rypin uchwały nr LXVIII/409/2023 z dnia 6 września 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru miasta Rypin w rejonie ul. Warszawskiej (dz. nr 1224/25, 1219/7, 1219/14 i 1224/24).

Zainteresowani mogą składać wnioski do wyżej wymienionej planu miejscowego. Wnioski należy składać:

1. pisemnie na adres: Urząd Miasta Rypin, ul. Warszawska 40, 87-500 Rypin,
2. ustnie do protokołu w Urzędzie Miasta Rypin,
3. za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej na adres e-mail: rypin@rypin.eu (bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym) lub za pośrednictwem platformy usług administracji publicznej ePUAP na adres elektronicznej skrzynki podawczej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. 2023 r. poz. 57 z późn. zm.) w terminie do 24.11.2023 r.

Wniosek powinien zawierać imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby Wnioskodawcy, przedmiot wniosku oraz oznaczenie nieruchomości, której dotyczy.

Burmistrz Miasta Rypin
mgr Paweł Grzybowski

**TYGODNIK REGIONU
RYPIŃSKIEGO**

CRY

Redakcja:
87-400 Golub-Dobrzyń,
ul. Dworcowa 4,
tel. 662 061 331,
e-mail: redakcja@wpr.info.pl

Redaktor naczelny:
Andrzej Korpalski
tel. 535 170 961
a.korpalski@wpr.info.pl

Dział reklamy i ogłoszeń:
tel. 608 688 587
e-mail: reklama@wpr.info.pl

Kolportaż prasy:
tel. 662 061 331

Wydawca:
WPR Sp. z o.o.
87-400 Golub-Dobrzyń,
ul. Dworcowa 4
(Nakład WPR 3600 egz.)

Druk:
POLSKA PRESS Sp. z o.o.
02-672 Warszawa, ul. Domaniewska 45

Redakcja nie zwraca tekstów
niezamówionych oraz zastrzega
sobie prawo do ich redagowania
i skracania. Redakcja nie odpowiada
za treść zamieszczonych ogłoszeń.

Jak długo można być na chorobowym?

REGION ▶ Jesienne warunki pogodowe osłabiają odporność naszego organizmu, a nawet prowadzą do sezonowych zaburzeń nastroju. Gdy stan zdrowia pogarsza się, osoby ubezpieczone mogą liczyć na zasiłek chorobowy za czas niezdolności do pracy potwierdzonej zwolnieniem lekarskim. Co do zasady maksymalny okres wypłaty zasiłku chorobowego wynosi 182 dni, a w przypadku ciąży i gruźlicy 270 dni

Osoby, które podlegają ubezpieczeniu chorobowemu, mogą otrzymać zasiłek chorobowy przez okres trwania niezdolności do pracy, nie dłużej niż przez 182 dni, a w przypadku ciąży i gruźlicy 270 dni. Natomiast zasiłek chorobowy po ustaniu ubezpieczenia np. po rozwiązaniu umowy o pracę będzie przysługiwał do 91 dni. – Nie dotyczy to osób chorych na gruźlicę lub niezdolnych do pracy w okresie ciąży. Nie ulega on skróceniu również w przypadku niezdolności do pracy powstałej

wskutek poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów – informuje Krystyna Michałek, regionalny rzecznik prasowy ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Miesięczny zasiłek chorobowy przysługiwać w wysokości: 80% podstawy wymiaru, w tym również za okres pobytu w szpitalu; 100% podstawy wymiaru, także za okres pobytu w szpitalu, je-

śli niezdolność do pracy będzie spowodowana m.in.: wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy, wystąpi w czasie ciąży, wystąpi wskutek poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów albo zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów.

Wysokość zasiłku chorobowego zależy od podstawy wymiaru składek. Podstawa obliczana jest na podstawie średniego wynagrodzenia/przychodu z 12 miesięcy, poprzedzających miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy. Im wynagrodzenie/przychód jest wyższe, tym wyższe są odprowadzone składki, a to przekłada się na wyższy zasiłek chorobowy.

W województwie kujawsko-pomorskim najwyższy zasiłek chorobowy we wrześniu wypłacił oddział ZUS w Toruniu. Kobieta za 43 dni chorobowego otrzymała 22,1 tys. zł, a mężczyzna prowadzący działalność gospodarczą

za 28 dni zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego otrzymał niemal 13,7 tys. zł. Oddział ZUS w Bydgoszczy we wrześniu za 21 dni chorobowego wypłacił ubezpieczonemu 13,1 tys. zł, a ubezpieczonej prowadzącej działalność gospodarczą, która na zwolnieniu była 25 dni blisko 13,4 tys. zł.

Okres zasiłkowy został wyczerpany – co dalej?

Jeśli chory wykorzystał cały okres zasiłku i nie wystarczył on na zakończenie leczenia i powrót do zdrowia, warto zapytać lekarza, czy może kontynuować terapię w ramach świadczenia rehabilitacyjnego. ZUS przyznaje świadczenie rehabilitacyjne na wniosek. Najlepiej złożyć go co najmniej 6 tygodni przed zakończeniem okresu pobierania zasiłku chorobowego. Taki termin złożenia wniosku gwarantuje ciągłość wypłaty. Wówczas świadczenie rehabilitacyjne zostanie przekazane od razu po zakończeniu zasiłku chorobowego.

Świadczenie rehabilitacyjne przysługuje maksymalnie przez 12 miesięcy. Decyzję w tej sprawie podejmuje lekarz orzecznik ZUS. Kierując się wiedzą medyczną, stwierdza, czy dalsze leczenie lub rehabilitacja umożliwi w tym czasie odzyskanie zdolności do pracy. W przypadku, gdy lekarz zdecydował, że powrót do zdrowia będzie trwał dłużej, zamiast świadczenia może przyznać rentę z tytułu niezdolności.

Świadczenie rehabilitacyjne wynosi 90 proc. podstawy wymiaru zasiłku chorobowego za okres pierwszych 3 miesięcy (90 dni), a w pozostałym okresie 75 proc. Natomiast, jeśli niezdolność do pracy przypada w czasie ciąży albo jest związana z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową, to 100 proc. podstawy (średniej pensji z 12 miesięcy). Płatnikiem świadczenia tak jak w przypadku zasiłku chorobowego może być albo pracodawca, albo Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

(red), fot. ZUS

Region

Ile można dorobić?

Pobierając świadczenie lub zasiłek przedemerytalny, można dodatkowo pracować, ale trzeba uważać na graniczne kwoty przychodu. Ich przekroczenie może spowodować, że ZUS zmniejszy lub zawiesi wypłacane świadczenie. Limity kwot, które można dorobić, są niższe niż dla wcześniejszych emerytów i rencistów.

– ZUS może zmniejszyć świadczenie lub zasiłek przedemerytalny, gdy przychód przekroczy 25 proc. przeciętnego wynagrodzenia w roku kalendarzowym poprzedzającym termin waloryzacji, a zawiesić po przekroczeniu 70 proc. Aktualne graniczne kwoty przychodu obowiązują od 1 marca 2023 r. do 29 lutego 2024 r. – informuje Krystyna Michałek, regionalny rzecznik prasowy ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Aby pobierać świadczenie lub zasiłek przedemerytalny w pełnej wysokości, miesięczna kwota osiąganego przychodu nie może przekraczać 1586,60 zł brutto. – Jeśli miesięczne zarobki będą wyższe niż 4442,40 zł brutto, czyli 70 proc. przeciętnego wynagrodzenia w 2022 r., to świadczenie ZUS może zawiesić. Uzyskanie przychodów

miesięcznych w granicach od kwoty 1586,60 zł brutto do 4442,40 zł brutto spowoduje zmniejszenie wypłacanego świadczenia o kwotę przekroczenia. Przy czym po zmniejszeniu świadczenie nie może być niższe niż gwarantowana wysokość, czyli 800,35 zł brutto. Dopuszczalna roczna kwota przychodu wynosi 19 039,20 zł brutto, a graniczna roczna kwota przychodu 53 308,80 zł brutto – dodaje rzeczniczka.

Na zawieszenie lub zmniejszenie świadczenia przez ZUS, ma wpływ przede wszystkim przychód z działalności, od której są odprowadzane obowiązkowe składki na ubezpieczenia społeczne. Za działalność taką uważa się przede wszystkim zatrudnienie, służbę, pozarolniczą działalność gospodarczą lub inną pracę zarobkową.

Przychodem są także kwoty pobranych zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego i opiekuńczego oraz wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, a także kwoty świadczenia rehabilitacyjnego.

Co roku, do końca maja osoby, które dorabiają do świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego, muszą dostarczyć do ZUS-u zaświadczenie z zakładu pracy o swoich zarobkach za dany rok rozliczeniowy, najlepiej w rozbiciu na poszczególne miesiące. W zależności od tego, co będzie korzystniejsze dla klienta, ZUS może zastosować rozliczenie za poszczególne miesiące lub w skali całego okresu rozliczeniowego. Termin na złożenie dokumentów za obecnie obowiązujący okres rozliczeniowy od 1 marca 2023 r. do 29 lutego 2024 r. mija 30 maja 2024 r.

(red)

Region

Coraz mniej czasu

Tylko do 1 stycznia 2024 r. płatnicy składek mogą przekazywać korekty dokumentów rozliczeniowych za okres od stycznia 1999 r. do grudnia 2021 r. Natomiast za okres od stycznia 2022 r. w ciągu 5 lat od terminu płatności składek za dany miesiąc kalendarzowy.

Warto jak najszybciej zweryfikować dokumenty rozliczeniowe złożone do ZUS-u za okres od stycznia 1999 r. do grudnia 2021 r. bo jeśli okaże się, że trzeba je skorygować, to płatnik składek ma na to czas tylko do 1 stycznia 2024 r. – Po tej dacie ZUS nie przyjmie korekt dokumentów rozliczeniowych za ten okres, ponieważ nie będzie już możliwa zmiana stanu rozliczenia na koncie płatnika składek. Będzie to możliwe jedynie na podstawie prawomocnego wyroku sądu lub prawomocnej decyzji ZUS i wyłącznie na koncie ubezpieczonego – informuje Krystyna Michałek, regionalny rzecznik prasowy ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Natomiast korekty dokumentów rozliczeniowych (ZUS DRA,

ZUS RCA, ZUS RSA) złożonych za okres od stycznia 2022 r. będzie można przekazać w ciągu 5 lat od terminu płatności składek za dany miesiąc kalendarzowy.

Płatnicy składek mogą skorzystać ze wsparcia ZUS-u przy weryfikacji dokumentów. Taką pomoc mogą uzyskać telefonicznie – w Centrum Obsługi Telefonicznej (COT) – tel. 22 560-16-00, podczas e-wizyty w ZUS, a także w dowolnej placówce ZUS. Płatnicy, którzy składają dokumenty przez program Płatnik lub e-Płatnik mogą także zwrócić się z wnioskiem o udostępnienie plików KEDU z danymi za okresy wcześniejsze niż te, które mają w swojej bazie danych.

(red)

Zaśpiewali na jesienną nutę

ROGOWO ▶ W czwartek 26 października uczniowie klas o-III ze szkół gminy Rogowo wzięli udział w kolejnej edycji Gminnego Konkursu Piosenki „Na jesienną nutę”. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Zespół Szkolno-Przedszkolny w Rogowie przy wsparciu wójta Zbigniewa Zgórzyńskiego, który ufundował nagrody

Uczestnicy konkursu występowali w dwóch kategoriach wiekowych: klasy o-I i II-III. Oceniani byli przez jury w składzie: Justyna Motylewska – przewodnicząca, Iwona Głowacka i Marzena Świeżawska.

– Jest to bardzo mądrze pomyślany konkurs. Z roku na rok coraz ciekawszy, chociażby przez bardziej rozbudowane dekoracje i nawiązujące do jego tematyki stroje. Dzieci, które wzięły w nim udział zostały starannie przygotowane, widać dobrą robotę nauczycieli i wysiłek tych przesłódkich szkół. Młodszych uczestników nie można jeszcze oceniać pod względem intonacji czy dykcji, natomiast jeśli chodzi o inter-

pretację piosenek i muzykalność to było słychać, że dużo nad tym pracowano. Starsze dzieci są już bardziej świadome. Zostały przygotowane perfekcyjnie, repertuar również został dobrany stosownie do wieku i tematyki konkursu. Każde z nich się pięknie ukloniło, zaśpiewało, jak potrafiło najlepiej, nie widać było większego stresu, raczej radość z tego, że mogą pokazać co potrafią. Ważne jest też, że wszyscy uczestnicy otrzymali nagrody, dzięki czemu każde z dzieci poczuło się docenione – mówi Justyna Motylewska.

Wyniki Gminnego Konkursu Piosenki „Na jesienną nutę”

Klasy o-I

I miejsce – Antonina Piotrowska – ZSP Rogowo,
II miejsce – Lena Barcikowska – SP Sosnowo,
III miejsce – Lena Cielicka – SP Nadróż,
wyróżnienie – Roksana Rogozińska – ZSP Rogowo.

Klasy II-III

I miejsce – Maja Dykowska – ZSP Rogowo,
II miejsce – Szymon Żółnowski – SP Nadróż,
III miejsce – Laura Fosińska – SP Sosnowo,
wyróżnienie – Lena Dąbrowska – ZSP Rogowo.

(jd)

fot. UG Rogowo

OGŁOSZENIE

2 listopada 2023 r.

II.6721.1.2022

OGŁOSZENIE Burmistrza Miasta Rypin

o ponownym wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru miasta Rypin w rejonie ul. Strażackiej

Na podstawie art. 17 pkt 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zm.), art. 39 ust. 1 oraz art. 54 ust. 2, 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.) oraz uchwały Rady Miasta Rypin nr XLVIII/304/2022 z dnia 12 lipca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru miasta Rypin w rejonie ul. Strażackiej

zawiadamiam o ponownym wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru miasta Rypin w rejonie ul. Strażackiej wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,

w dniach od 9 listopada 2023 r. do 8 grudnia 2023 r.

w siedzibie Urzędu Miasta Rypin, ul. Warszawska 40, 87-500 Rypin, w pok. 115 w godz. od 800 do 1430. Ponadto w wyżej określonym terminie projekt planu miejscowego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko zostanie opublikowany w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Miasta Rypin - <https://bip.rypin.eu> w dziale „Obwieszczenia”.

Dyskusja publiczna nad przyjętymi w projekcie planu miejscowego rozwiązaniami odbędzie się w dniu **6 grudnia 2023 r.** w siedzibie **Urzędu Miasta Rypin, ul. Warszawska 40**, 87-500 Rypin, w sali 104 (I piętro) o godzinie **15.30**

Każdy kto kwestionuje ustalenia przyjęte w projekcie planu miejscowego, może wnieść uwagi.

Uwagi należy składać do Burmistrza Miasta Rypin **w nieprzekraczalnym terminie do dnia 22 grudnia 2023 r.** Uwagi można składać w formie papierowej na adres Urząd Miasta Rypin, ul. Warszawska 40, 87-500 Rypin lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej na adres rypin@rypin.eu lub formularzy zamieszczonych w Biuletynie Informacji Publicznej urzędu www.bip.rypin.eu.

Wnoszący uwagi podaje swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, prowadzone jest postępowanie w sprawie strategicznej oceny na środowisko dotyczącej projektu ww. planu miejscowego, zaś zgodnie z art. 54 ust. 2, organ opracowujący projekt planu miejscowego zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w tym postępowaniu. Stosownie do art. 39 ust. 1 oraz art. 54 ust. 3 ww. ustawy informuję o możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy w siedzibie Urzędu Miasta Rypin oraz o możliwości zgłaszania uwag, na warunkach określonych w niniejszym ogłoszeniu.

Organem właściwym do rozpatrzenia uwag jest Burmistrz Miasta Rypin.

Burmistrz Miasta Rypin
mgr Paweł Grzybowski

Lech coraz wyżej, Skrwa mistrzem jesieni

PIŁKA NOŻNA ▶ Nareszcie lepsze czasy dla piłki nożnej w powiecie rypińskim. Coraz lepiej w IV lidze radzi sobie Lech Rypin, który wygrał właśnie ósmy mecz w sezonie i awansował na czwarte miejsce w tabeli. Jeszcze lepiej w A-klasie spisuje się Skrwa Skrwilno, która zapewniła sobie mistrzostwo jesieni

O tym, że Lechici wracają na właściwe tory, pisaliśmy w CRY już kilkakrotnie. Ku radości kibiców w powiecie rypińskim zespół prowadzony przez Szymona Moszczyńskiego tę tendencję potwierdza. Po sukcesie w Brodnicy pisaliśmy o czterech wygranych z rzędu. Na tym się nie zatrzymali i w minioną sobotę wygrali piąte spotkanie pod rząd, tym razem gromiąc Pogoń Mogilno aż 5:1!

W 17. minucie meczu po do-

środkowaniu z różnego Baranowskiego Majewski głową strzelił na 1:0. W 35. minucie gry po wzorowej akcji Lecha i asyście Majewskiego Śmigrodzki strzelił na 2:0. W 37. minucie po kolejnej bardzo dobrej akcji Lechitów i tym razem asyście Sternickiego Majewski podwyższył precyzyjnym strzałem na 3:0! Taki wynik utrzymał się do przerwy. W 46. minucie goście zdobyli gola po nieporozumieniu w naszej obronie. W 56.

minucie z rzutu wolnego idealnie przyspieszył Kolbus i na tablicy wyników było 4:1. W 61. minucie po podaniu Śmigrodzkiego Kolbus ustalił wynik meczu na 5:1!

Lech z 26 punktami awansował na czwarte miejsce w tabeli, wyprzedzając Tłuchowie. W następnej serii prawdziwy sprawdzian i mecz na terenie Wdy Świecie, lidera tabeli, który pewnie zmierza po mistrzostwo jesieni.

Co do pierwszego miejsca po

rundzie jesiennej, to zapewniła sobie w A-klasie Skrwa Skrwilno. Nasz zespół już tydzień wcześniej awansował na fotel lidera, wykorzystując potknięcie Mienia Lipno. Ale w sobotę, w meczu na szczycie Skrwa nie pozostawiła złudzeń, ogrywając Lipno 3:1. Dwa gole zdobył Laskowski, jednego Pawelec. Skrwa ma 31 punktów i na kolejną przed końcem rundy o 4 punkty wyprzedza Mień. To sprawia, że mistrzostwo jesieni

jest pewne, ale ostatnim meczem w Lubrańcu nasz zespół może jeszcze powiększyć przewagę, bo drugi Mień podejmuje trzeciego Orła Służewo i możliwy jest tutaj podział punktów.

Odnajdujemy również, że bardzo poprawnie w tym sezonie spisuje się Grot Kowalki, który obecnie zajmuje siódme miejsce w A-klasie. W ostatniej serii Grot pokonał 4:2 Wicher Wielgie.

(ak), fot. archiwum

Wydarzenie

Medal dla starosty, nagrody dla młodzieży

Czwartek 26 października był ważnym dniem dla starosty Jarosława Sochackiego i burmistrza Pawła Grzybowskiego oraz kilku osób z Rypina związanych zawodowo ze sportem, gdyż tego dnia zostali uroczystie wyróżnieni medalami i statuetkami.

– W sali konferencyjnej Muzeum Etnograficznego im. Marii Znamierowskiej-Prüfferowej w Toruniu odebrałem pamiątkowy medal 70-lecia Szkolnego Związku Sportowego podczas uroczystej gali z okazji 70. rocznicy utworzenia Szkolnego Związku Sportowego Województwa Ku-

jawsko-Pomorskiego – wyjaśnia starosta Jarosław Sochacki.

Przy okazji informujemy, że podczas tej samej uroczystości uczniowie Szkoły Podstawowej nr 3 im. Jana Pawła II w Rypinie: Sara Marcinkowska, Wiktorija Liszewska, Amelia Stalmirska, Olivier Markuszewski, Filip Ciepliński

i Miłosz Sadłowski odebrali statuetkę za zajęcie pierwszego miejsca w klasyfikacji generalnej Igrzysk Młodzieży Szkolnej 2022/2023. Statuetką również nagrodzono Krzysztofa Stefańskiego, prezesa Uczniowskiego Klubu Sportowego „Trójka”. Został doceniony za owocującą sukcesami sportowy-

mi pracę z dziećmi i młodzieżą oraz za zasługi na rzecz Szkolnego Związku Sportowego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Podczas gali w Muzeum Etnograficznym w Toruniu także wyróżniono: Sławomira Stefańskiego – dyrektora MOSiR-u, Jacka Piechowiaka – prezesa Powiato-

wo-Miejskiego Szkolnego Związku Sportowego w Rypinie i radnego miejskiego Tomasza Szczęsnego.

Młodemu sportowcom i ich nauczycielowi serdecznie gratulujemy. Pozostałym wyróżnionym również.

(jd), fot. Powiat Rypiński